

Na skupu „Projekat Jadar – Šta je poznato“, koji je organizovala Srpska akademije nauka i umetnosti, Zorana Mihajlović, ministarka rudarstva i energetike izjavila je da rudarstvo i zaštita životne sredine moraju da idu zajedno kao i da smatra da Srbija ne treba da stoji u mestu i odriče se napretka ali tehnologija koja se koristi u rudnicima mora da odgovara principima zaštite životne sredine.

Prema njenim rečima, ležište jadarita u našoj zemlji spada u red najvećih u Evropi, a s obzirom da se iz tog minerala izvlači litijum Srbija bi, u slučaju izgradnje rudnika, postala značajno nalazište tog resursa iz koga se prave baterije za električne automobile. Ona se zapitala da li je Srbija dovoljno bogata da se odrekne tako nečega i istakla da u svetu raste potreba za litijumom te da će do 2050. tražnja porasti oko 60 puta što će uticati i na rast njegove cene. Ona je istakla da je rudna renta u Srbiji niska i da je treba povećati te da je predlog Ministarstva rudarstva i energetike da ona iznosi osam do 10 odsto od prihoda. Takođe, ministarka Mihajlović je naglasila da je u planu da Srbija prestane sa proizvodnjom struje iz termoelektrana za 20 do 30 godina.

Predsednik Odbora za životnu sredinu SANU Vladimir Stevanović naglasio je da, bez obzira što se deklarativno najavljuje da će sve u projektu „Jadar“ biti ekološki bezbedno, ostaje čitav niz pitanja koja izazivaju sumnju, jer je projekat od početka bio netransparentan, a navodi o rezervama litijuma u Srbiji preuveličani.

- Na jednu stranu treba staviti koliko koštaju šume, zemljište, koje može da se uništi, na primer prenamenom u građevinsko zemljište, zatim zagađenje voda, a na drugu stranu profit i videti šta Srbija dobija a šta gubi – rekao je Stevanović.

Generalna direktorka „Rio Sava eksplorejšn“, ćerka firme britansko-australijske rudarske kompanije „Rio Tinto“ koja vrši istraživanja mogućnosti eksploatacije jadarita u okolini Loznice, Vesna Prodanović navela je da bi postrojenje „Jadar“ trebalo da počne sa radom 2027. godine i istakla da je jadarit jedinstven mineral koji sadrži litijum koji je ključan za Evropu i svet. Ona je izrazila nadu da će projekat „Jadar“ uticati na privlačenje novih i povezanih investicija.

- Rio Tinto je došao u Srbiju zbog bora 2001. godine i pronalazak litijuma nije bio neočekivan, ali da tada to nije bio metal od posebnog komercijalnog interesa, već je to postao tek posle 2010. godine. Rudnik će biti podzemni, a ne površinski kop, neće biti kiselog otpada, proces prerade ne generiše otpadna isparenja, sadržaj toksičnih metala u rudi je nizak a projekat će poštovati važeću zakonsku regulativu – istakla je Vesna Prodanović.

Dekan Šumarskog fakulteta Ratko Ristić upozorio je da je Jadar veoma plavno područje i naglasio da je pitanje kako će se garantovati da štetne materije sa deponija ne uđu u reku

Jadar i dođu do Beograda. On je naglasio kako je nemoguće garantovati da će negativni uticaji biti lokalnog karaktera.

- Projektom je posebno ugrožen biodiverzitet jer se na tom području nalaze strogo zaštićene biljke i životinje a u okolini se nalaze i kulturna dobra poput manastira Tronoša i Tršića koji su i deo turističke destinacije i od toga neće biti ništa ako se izgradi rudnik. Postoji i plan o preseljenju lokalnog stanovništva. Danas se čula „ružičasta prezentacija“ Rio Tinta dok sam ja od kolega iz sveta dobio primere rada te kompanije vezano za iseljavanje stanovništva, zagađenja vode i vazduha, masovnih infekcija gornjih disajnih puteva, deponovanja toksičnih materijala, stvaranja jalovišta koja su stalni izvori zagađenja. Što se mene tiče, otisak Rio Tinta u svetu je neprihvatljiv - naglasio je Ristić.

Izvor: danas.rs